

نشریه مشترک چپ: کلیات یک طرح^۱

کمی جمعی تر، کمی کیفی تر، کمی رادیکال تر!

۱- طرح مسئله

موضوع چندان جدید نیست. سال‌هاست که تلاش‌هایی برای کاهش پراکندگی و خرده‌کاری نشریات چپ انجام می‌شود. حضور نشریات مستقل چپ، نوزایی جنبشی است که از تکاپوی انتقادی برای شناخت و دگرگونی جهان امروز بازمی‌ماند. این نشریات، توشه انبوهی از تجربیات جنبش انقلابی ایران را به مخاطبین خود می‌رسانند، اما بدون کاستی نیز نیستند. پراکندگی به اجبار، خرده‌کاری و دوباره‌کاری را تحمیل می‌کند. بخشی از این "خرده‌کاری" اجتناب‌ناپذیر است، اما به نظر ما، تا حدود زیادی می‌توان از خرده‌کاری پرهیز کرد. ارتقای خرده‌کاری، و کار محدود و محفلی به پرنسپ جنبشی که پیش‌ارویش سازماندهی و آگاهی جنبش توده‌ها (کارگران یا مردم) قرار دارد، به معنای کناره‌گیری از جنبش واقعی توده‌هاست. عواملی هم‌چون دور بودن مبارزین چپ از بستر مادی مبارزه در داخل ایران، بحران جنبش چپ، پراکندگی فعالین (چه از لحاظ فکری و چه از لحاظ جغرافیایی)، فشار جبهه ضدچپ (اعم از نیروهای رژیم جمهوری اسلامی و یا اپوزیسیون راست و محافظه‌کار)، هجوم ایدئولوژیک سرمایه‌داری جهانی و بمباران بی‌وقفه فرهنگی و پارامترهای دیگری که از حوصله این بحث خارج است، موجب شده‌اند که گرایش به حرکت فردی و محفلی، بر کار جمعی غلبه یابد. در برخی مقاطع "کار جمعی" و "آتوریته جمع" به یک تابو و یک ضد ارزش تبدیل شده است.

موضوع چندان بی‌دلیل نیز نیست: چارچوب‌هایی منجمد و بی‌روح که تحت عنوان "جمع" به کشتن استعدادها و توانایی‌های فردی پرداختند، بی‌اعتمادی حاصل از شکست‌ها، خیانت‌ها و نیز بزرگ‌نمایی جبهه ضدچپ از کاستی‌های واقعی یا ساختگی جنبش ما، هراس از توقف کار پژوهش و نشر، در اثر غلتیدن در بحث‌های طولانی و پایان‌ناپذیر "جمعی" و نامشخص بودن تعاریف و معیارهای تصمیم‌گیری جمعی و... باعث می‌شوند که هر مجموعه کوچک ترجیح دهد با طیف محدودتری از همکاران و نیز مخاطبین، کارها را به پیش برد. در این میان، گاه حتی مخاطبین مشترکند ولی نشریات متفرق! ادامه کار در چنین مکانیسم‌های کوچکی منوط به سرنوشت فردی فعالین نشریات کوچک و مستقل چپ می‌شود. پدیده رایج، اعلام حضور نشریه، انتشار یک یا چند شماره و بعد توقف کارهاست. خوانندگان نیز به فراخور چنین تجربه‌ای بسیار با احتیاط و موقتی از این نشریات استقبال می‌کنند. نتیجه کار، چیزی جز محدودشدن خوانندگان واقعی نشریه، به جمع دوستان و آشنایان نیست. سمت‌گیری چنین کاری، چیزی جز شکل‌گیری "سکت"‌های کوچکی که به تکرار حرف‌ها و نظرات مورد قبول و از پیش تأیید شده خودشان مشغولند، نیست. با صراحت باید گفت تمام تلاش خلاقه، آفرینشگر و انتقادی فعالین نشریات مستقل و کوچک چپ، در طی یک دوره با این مخاطره روبروست که در دام سکتاریسم "نوین" و یا دکماتیسم "نوین" گرفتار شوند. از سوی دیگر، عدم توان پاسخگویی این نشریات به مجموعه نیازهای مخاطبین، جهان یک بعدی و غیرواقعی ویژه‌ای را در اطراف چنین جمع‌هایی شکل می‌بخشد.

ما به عنوان فعالین چنین نشریاتی، بر کاستی‌های آن‌ها، در کنار دست‌آوردهای امیدبخش و خلاقه این نشریات دست می‌گذاریم و چنین نگرش انتقادی نسبت به خود را، بخشی از دستاوردهایمان به‌شمار می‌آوریم.

ما به روشنی، ضرورت وجود نشریات تئوریک و پژوهشی در حوزه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و فلسفی را درمی‌یابیم. ما موضع انتقادی به مناسبات سنتی چپ را، حاصل تلاش اندیشه رادیکال و مستقل می‌دانیم. مناسباتی که عوارضی منفی هم‌چون بی‌اطمینانی، مناسبات بوروکراتیک و سبک‌فکری دگماتیک را به‌بار آورده است. با این حال، نمی‌توانیم بپذیریم که توسعه‌نیافتگی جامعه ایران را به توسعه‌نیافتگی اندیشه چپ سرایت دهیم. اندیشه توسعه‌نیافته، حاصل جامعه‌ای نامتوازن و توسعه‌نیافته است که مجال رشد و باروری فکری را از شهروندان دریغ می‌کند.

علی‌رغم این واقعیت، باید تأکید کرد که: انسان‌ها خود سرنوشت خویش را تعیین می‌کنند. ما نیاز به مبارزه بر علیه توسعه‌نیافتگی اندیشه چپ ایران را جزیی از وظایف مرحله کنونی خود می‌دانیم. نباید عنصر ذهنی را به تابعی مکانیکی از عنصر عینی تقلیل داد و توجیه وضع و سطح کنونی فعالیت تئوریک و پژوهشی را پیشه خود ساخت.

چنین زمینه توجیه‌گرانه‌ای، در محیط روشنفکر خرده‌بورژوا سخت مهیاست. اندیشه‌های "خرد"ی که به تولید "خرده‌اندیشه" مشغولند. احساس و شور کار جمعی سال‌هاست که در میان چنین محیط‌هایی سرکوب و تحقیر شده است. حس رقابت "دکان"ها، برای "خرده‌بورژوا امیدوار"، انگیزه اصلی حیات اقتصادی و (در اینجا اندیشه‌اش) را تشکیل می‌دهد. کورسوی امیدش که "رونق دکان زیبایش" است، او را به رقابت بی‌رحمانه بر علیه "همگنانش" سوق می‌دهد. چنین سیستم فکری‌ای به نشریات دیگر، همچون "رقیب" می‌نگرد. شکست و ناکامی "اغیار"، پیروزی و رونق کسب و کار روشنفکر خرده‌بورژوا ماست. چپ، اما، گوهر گران‌بهای حقیقت و انقلاب را از میان تمامی تلاش‌های پراکنده و مستقل از هم باز می‌شناسد و بر آن ارج می‌نهد. به‌همین دلیل خواهان درآمیختن نقشه‌مند توانایی‌ها و پالایش کاستی‌های آن است.

۲- چارچوب‌های نظری

در گستره‌ای که از موضوعات اقتصادی، سیاسی و فلسفی گرفته تا پژوهش‌های ویژه نظیر سرکوب، اختناق و زندان، جنبش کارگری، زنان، خلق‌های تحت‌ستم و... را شامل می‌شود، در کنار گنجینه‌ای غنی از فعالیت‌های فکری، فرهنگی و هنری چپ، سخن گفتن از "چارچوب" چندان آسان نیست.

حفظ توازن هر شماره از نشریه، پیش‌بینی انتشار شماره‌های ویژه و تخصصی و نیز تلاش در جهت انتشار آثار مورد نیاز این جنبش، نیاز به همیاری وسیع‌تری دارد. با این مقدمات، باید تصریح کرد که:

نشریه مشترک چپ، حضور گرایش‌های فکری مختلف را نه فقط می‌پذیرد، بلکه از آن استقبال می‌کند. باروری فکری جنبش جدید، با پذیرش کثرت فکری فعالیتش معنی می‌یابد. به همین دلیل، حداقل وجوه مشترک فعالین نشریه چپ امروز ایران از نظر ما، پذیرش دورنمای سوسیالیستی و نیز سرنگونی رژیم جمهوری اسلامی است. هرگونه ضوابط دیگری، نیاز به بحث و تفسیر آن دارد و در عمل دعوت به ناکجاآباد خواهد بود.

۳- مکانیسم تصمیم‌گیری

شاید بحث‌انگیزترین موضوع برای نشریه مشترک چپ، مشکلات تحریری و روش تصمیم‌گیری درباره آن باشد. این موضوع نیاز به دقت نظر و مشورت جمعی‌تری دارد. به پیشنهاد ما، برای شروع کار حداقل‌های زیر را می‌توان طرح کرد:

۱- افراد امضاءکننده کلیات طرح، در حد توان خود وظیفه‌ای در پیشبرد نشریه بر عهده می‌گیرند و دارای حق رای می‌باشند.

۲- مجمع عمومی فعالین و دست‌اندرکاران نشریه، تعدادی از افرادی را که آمادگی و توانایی پذیرش امور تحریریه را دارند، به مدت یکسال انتخاب می‌کنند.

الف- در صورت استعفا یا اختلاف نظر حاد در تحریریه، با تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده، ترکیب تحریریه قابل تغییر است.
ب- مجمع عمومی تعدادی معین عضو علی‌البدل تحریریه را انتخاب کرده تا در انجام کارهای نشریه با حق رای مشورتی، تحریریه را یاری کنند.

۳- تحریریه در فاصله بین دو مجمع عمومی سالانه، مسئولیت پیشبرد کارها را در چارچوب مصوب مجمع عمومی برعهده دارد. نظر به این که در این مرحله بحث در باره "کلیات" نشریه مشترک است، از بسط ضوابط حاکم بر تصمیم‌گیری‌های نشریه و نیز جنبه‌های فنی و مالی پیشبرد کار خودداری می‌کنیم. گام نخست قبول و یا رد کلیات طرح نشریه مشترک چپ است.

فریده ثابتی - صبا اسکویی - ستاره - مژده ارسی - حسین ابیات - جابر کلیبی - سیاوش، م. - همایون ایوانی -
مینا زرین - محمود خلیلی

Dialog

**Postamt 1 / Postlagernd
04109 Leipzig / Germany**

گفتگوهای زندان ویژه اینترنت

**E-mail: dialogt@web.de
Internet: www.dialogt.net**

پی‌نویس:

^۱ این طرح از سوی شورای زندانیان سیاسی چپ و جمعی از فعالین مستقل ارائه شده است که برای نظرخواهی وسیع‌تر در گفتگوهای زندان منتشر شده است. همان طور که در متن نامه آمده است، امضاکنندگان نامه، علاقمند به دانستن نظرات موافق و یا مخالف شما هستند. در این مورد می‌توانید نظر خود را به آدرس نشریه ارسال کنید.